

«Dyrskuet i Seljord» av Anna Helene Tobiassen

Fra hennes bok «Over fjord, fjell og fonn»

Dyrskuet i Seljord ble opprettet i 1866 som dyrskue av myndighetene. Stedet lå godt til i forhold til drifterutene, og tanken var at det skulle kombineres med marked på en slik måte at det også tiltrakk driftefeomsetningen. Hensikten var, som for Jørstadmomarkedet, at dette skulle ha en oppdrag ende virkning. Men til forskjell fra Jørstadmoen ble «Dyrsku'n» ikke bare raskt en suksess, arrangementet er også fremdeles høyst levende.

Det var stats agronom Johan Lindeqvist som tok til orde for kombinert dyrskue og femarked i Seljord. Amtmann J.C.Aall ble fenget av ideen, og søkte departementet om midler til å arrangere statsdyrskue med kvegnarked i Seljord. Han brukte de vanlige argumentene om god beliggenhet i forhold til drifterutene og kveghandelen som pleide å foregå langs drifteveiene. Han viste også til at et dyrskue i 1863 hadde vært svært vellykket.

Det første statsdyrskuet i Seljord ble arrangert 17. september 1866. Den gunstige beliggenheten og det faktum at rasen telemarksfe etter hvert ble svært populær og ettertraktet, bidro til at «Dyrsku'n» raskt ble et viktig sentrum for kveghandel. Allerede fra 1867 ble det ordnet med permanente bygninger for selve dyrskuet. Driftene lå i hamner rundt omkring selve dyrskuplassen, mye på de samme jordene som i dag brukes som parkeringsplasser for tusenvis av biler under «dyrsku' -dagene».

Femarkedet på Dyrsku'n var ledd i en gammel, innarbeidet rute med flere handelsmøter. På Dalen og Høydalsmo var det handelsrøtter i dagene før «Dyrsku'n», og de var lagt slik at det passet med reisetiden til Seljord. Noen gikk visstnok også om Krossli i Tokke kommune. Etter Seljord var det vanlig løkke salg langs rutene, mest mot Skien men også østover mot Kongsberg og Drammen. Om selve dyrskuet skrev skiensavisen Fremskridt i 1886 at ved statens årlige kvegutstilling i Seljord kom som vanlig et større antall dyr. 200 av disse ble tatt inn på utstillingsfjøsset, og utenfor var det kvegnarked med mange flere dyr. I tillegg var det mange fedrifter som tok et par dagers opphold på sin vei utover bygdene.

En fargerik, og kanskje noe fantasifull, beskrivelse av stemningen i Seljord under stevnedagene er gjengitt i Hamar Stiftstien 22de. september 1908: «Fra kvegutstillingen i Seljord skriver en medarbeider i Skiensbladet Fremskridt: I Seljordsgryten mellom de høye fjellene er det et usedvanlig liv på kvegutstillingsdagene. Før den åpnes har man de store kvegvandringenes dager. Større og mindre drifter søker ned fra støylenes og fjellviddens frodige havneganger og tusener av smått kveg og stort kveg samles deretter på og ved den vakre utstillingsplass i Seljord. Denne er tørr og fin hvor meget det enn regner. Og de fleste av de dyr som utstilles får plass i stallene, hvor de har tak over seg. I år var det 500 utstilte dyr, og svære drifter med et utall av kyr langs veiene. Når dyrene til sine tider gripes av utålmodighet, gir de en konsert, som man skulle tro kunne bringe fjellene til å revne. I Bjørgefjellet er det et par stygge ras som visstnok er en følge

av de imponerende konsertene som gis nede på grytebunnen.»

«Dyrsku'n» viste seg altså å ha stor livskraft. Selv om virksomheten i en periode var beskjeden, blomstret den opp igjen. Omkring slutten av 1970-åra og begynnelsen av 1980-åra, da jeg flere ganger besøkte markedet, regnet de med besøk av minst rundt 50 000 mennesker under dyrskudagene.

Et besøk på «Dyrsku'n» i den tid bød på langt mer enn utstilling av sau, geit, gris, storfe og hest. Dyrskuene foregikk, på samme måte som alltid, inne på tunet mellom stallene. Det har sitt trofaste publikum. Utenfor dyrskuet krydde det av folk med andre interesser og andre mål med besøket. Det var en festlig og forførende blanding av tradisjon og moderne business, med et sydende folkeliv og en meget spesiell stemning med masse, muntert mas. Det var boder med salg av ting og tang, juggel, rakefisk, militæreffekter, malerier osv, og det var spåkoner, demonstrasjon av landbruks maskiner, utstilling av husflidsprodukter, kniv- og klokkesalg i tette små grupper på kafeteriaplassen, salg av rømmegrøt og kaffe. Det var kort og godt litt av et eventyr, og det hele ga en merkelig følelse av tidløshet.

Men drifteflokkene er jo borte fra veiene og fra Dyrsku'n. De forsvant da lastebilene overtok transporten. Bilene gjør fehandelen uavhengig av årstidene, og favoriserer hyppige turer spredt over hele året i stedet for de store driftene.

Ifølge avisene er dagens «Dyrsku» lys levende og større enn noensinne. Utstillingerne og salgsbodene er blitt så mange at mesteparten nå befinner seg utenfor gjerdene rundt selve stevneplassen, og hvert eneste jorde vest for Seljord sentrum er fulle av tusenvis av parkerte biler.